

BETER

BRABANT

VERKIEZINGSPROGRAMMA 2015-2019
SP Noord-Brabant

Inhoud

Inleiding

1. Bestuur	4
2. Economie en werk	5
3. Natuur en Milieu	9
4. Landbouw en Veeteelt	11
5. Verkeer en vervoer	14
6. Energie	16
7. Veiligheid	18
8. Cultuur en samenleving	20

Inleiding

In 2011 trad de Socialistische Partij toe tot het college van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant. Bijzonder, want tientallen jaren achtereen werd deze provincie bestuurd door een combinatie van CDA, VVD en PvdA.

Bijzonder ook voor Nederland, want Noord-Brabant was de provincie waar de SP voor het eerst in haar geschiedenis mee ging doen in het bestuur. Daarna volgde nog de provincie Zuid-Holland.

Na 4 jaar kunnen we dus terugkijken op onze ervaringen met het meebesturen op provinciaal niveau. En laat het maar meteen duidelijk gezegd zijn: “Wij hebben daar geen spijt van”. Sterker nog, we kijken met trots terug op de afgelopen bestuursperiode.

Natuurlijk hebben wij in deze bestuursperiode als kleinste van de drie coalitiepartijen niet ons hele verkiezingsprogramma kunnen realiseren, maar er zijn voldoende zaken gerealiseerd of in gang gezet om deze periode positief te waarderen.

Brabant onderscheidt zich bijvoorbeeld in haar natuurbeleid, we maken de Ecologische Hoofdstructuur af en trekken samen met bedrijfsleven en natuurorganisaties op om dit te realiseren en te verbinden met mogelijkheden voor meer werkgelegenheid en economische ontwikkeling, juist voor mensen met een wat lagere opleiding. Dat de gedeputeerde voor ecologie van Brabant werd gekozen als “groenste politicus” van 2014 is een bevestiging van de bijzondere manier waarop Brabant met haar natuur omgaat.

Als dan aan de andere kant van het spectrum Brabant door de Financial Times wordt uitgeroepen tot de regio met de beste investeringsstrategie van West-Europa, laat dat zien dat het mogelijk is om aan de ene kant oog te hebben voor natuur en milieu, en aan de andere kant de economie niet uit het oog te verliezen.

Dat we als Brabant op deze twee terreinen ons hebben weten te onderscheiden ziet de SP dan ook typisch als een gevolg van de combinatie van de drie partijen die dit bestuur hebben gedragen. Drie partijen die heel verschillend zijn, maar die erin geslaagd zijn om op basis van afspraken goed samen te werken in het belang van de Brabanders.

Als grootste uitdaging voor de komende bestuursperiode ziet de SP het behoud van werkgelegenheid en het aantrekken van nieuwe werkgelegenheid. Daarnaast moet er in de komende periode echt werk gemaakt worden van een gezonder platteland met minder varkens en kippen in gebieden als De Peel en De Kempen. De eerste stappen daartoe zijn in deze periode gezet, maar er moet nog veel gebeuren.

Dit zijn een paar van de grote uitdagingen waar we in de komende jaren in Brabant voor staan. De SP is bereid om met elke partij deze uitdagingen aan te gaan. Elke partij die uitgaat van de gelijkwaardigheid van mensen en die stelling neemt tegen discriminatie of het uitsluiten van groepen.

1. Bestuur

Het bestuur van Brabant moet als kernwaarden hebben: Integriteit, openheid en bereikbaarheid. Daarnaast gaat het bestuur sober om met gemeenschapsgeld als het gaat om eigen voorzieningen. Daar waar mogelijk wordt de Brabantse bevolking zoveel mogelijk betrokken bij besluitvorming. De mogelijkheid van het houden van een provinciaal referendum staat hoog op de agenda. Brabant heeft de tweede grootste economie van Nederland en veel internationale bedrijvigheid binnen zijn grenzen. Ook buiten Brabant vinden veel ontwikkelingen plaats die hun weerslag hebben op het leven van Brabanders: denk aan openbaar vervoer verbindingen, milieu, natuur, water, energie, ecologie.

Onze voorstellen:

1.01 Commissarissen van de Koning dienen te worden gekozen door de leden van Provinciale Staten.

1.02 De Commissaris van de Koning en de leden van Gedeputeerde Staten mogen uitsluitend maatschappelijke nevenfuncties vervullen, waar zij ten hoogste een reële onkostenvergoeding voor krijgen. De nevenfunctie mag niet leiden tot belangenverstremgeling, zelfs niet tot de schijn daartoe.

1.03 Er kan alleen sprake zijn van gemeentelijke herindelingen wanneer een meerderheid van de bevolking van de afzonderlijke betrokken gemeenten hier, via een referendum, mee instemt. Er is ruimte voor experimenten met nieuwe bestuursvormen op lokaal en regionaal vlak.

1.04 De provincie voert een niet – discriminatiebeleid en stelt dito eisen aan gesubsidieerde instellingen.

1.05 De provincie maakt meer werk van directe inspraak via referenda, hoorzittingen en zogenaamde e-participatie (via internet).

1.06 Er komt de mogelijkheid tot het houden van provinciale referenda.

1.07 Commissievergaderingen, statenvergaderingen en bijeenkomsten van het presidium zijn openbaar. Openbaarheid is het uitgangspunt voor het bestuur van Brabant. Die openbaarheid geldt naar de inwoners van Brabant, maar ook ten opzichte van de media. Te vaak moeten er WOB-procedures worden gevoerd om stukken openbaar te krijgen en te vaak worden deze procedures tot het einde gevoerd en worden termijnen overschreden.

1.08 Voor leden van provinciale Staten en leden van GS is soberheid het uitgangspunt.

1.09 Voor organisaties en instellingen die subsidie krijgen van de provincie is de norm van de topinkomens het maximaal inkomen van een gedeputeerde. Dit wordt in de subsidieverordening geregeld.

1.10 Noord-Brabant wordt niet samengevoegd met een andere provincie.

1.11 De opcenten motorrijtuigenbelasting worden niet verhoogd, behoudens de inflatiecorrectie.

1.12 De provincie maakt passend gebruik van Europese gelden en fondsen, er wordt geen project bedacht alleen omdat we daarmee geld kunnen binnenhalen.

1.13 Facilitair personeel komt weer in loondienst bij de provincie.

1.14 De provincie is terughoudend in het aangaan van publiek/private samenwerking waar de kosten vaak voor de gemeenschap zijn en de lusten voor het bedrijfsleven.

1.15 Mogelijkheden van ondertiteling bij video's op de provinciale website worden onderzocht.

1.16 Het bestuur voert een dialoog met burgers en organisaties met als doel de belasting van het milieu in algemene zin te verminderen.

1.17 De provincie doet actief aan internationale samenwerking met Brussel, de Vlaamse regio, België in het algemeen en indien relevant met andere regio's in het buitenland.

1.18 De provincie gaat niet op zoek naar een hoog rendement op haar kapitaal door risicovol te gaan beleggen, maar houdt het op staatsobligaties met triple-A status of schatkistbankieren.

1.19 Helaas worden er in Brabant regelmatig grote hoeveelheden afval van drugslaboratoria gevonden. Het (goed)opruimen hiervan is een kostbare zaak. De provincie blijft zich ervoor inzetten dat deze kosten uit criminele drugsgelden waarop beslag wordt gelegd wordt betaald. Zolang dat niet zo is, zorgen provincie en gemeenten voor een solidariteitsfonds waaruit dit betaald kan worden. Het is onaanvaardbaar als toevallige grondeigenaren voor deze kosten zouden moeten opdraaien.

2. Economie en Werk

Noord-Brabant is onderhand de economische motor van Nederland aan het worden, zie bijvoorbeeld het industriegebied Moerdijk, de Brainport regio Eindhoven met de Hightech campus en Automotive Campus. Maar de financiële crisis heeft ook Brabant diep geraakt. De werkloosheid nam toe en inspanningen om de economie in Brabant aan te jagen en in beweging te houden waren nodig. De SP heeft in de afgelopen bestuursperiode hieraan haar bijdrage geleverd. Er zijn extra middelen ingezet om werkloosheid aan te pakken, het MKB heeft een prominente plaats gekregen in economische stimuleringsmaatregelen, er wordt hard gewerkt om de vrijetijdseconomie beter van de grond te krijgen zodat met name lager geschoolde mensen aan het werk kunnen. Bij de overgang naar een duurzame landbouw wordt verbrede economische bedrijvigheid gestimuleerd, het Life Science Park in Oss is opgezet om het verlies van de massaontslagen van Organon enigszins op te vangen en om voor een langere periode weer een economisch aanjaagwiel te creëren voor de regio Oss.

Onderwijs, Ontwikkeling en Arbeidsmarkt

Voor technologische ontwikkelingen is goede scholing op hoog niveau erg belangrijk, net als ruimte voor vernieuwing. Maar er is ook aandacht nodig voor de grote groep Brabanders die van het middelbaar beroeps onderwijs (mbo) komt en voor laag opgeleide arbeidskrachten. Een groot deel van de mbo'ers die nu worden opgeleid, heeft geen of weinig uitzicht op passend werk. Veel mbo-banen zijn immers verdwenen door automatisering (administratie, financiële dienstverlening), bezuinigingen (zorg en welzijn) en verdringing door de Europese dienstenrichtlijn (bijv. bouw, logistiek, agro). Deze ontwikkelingen dwingen tot een slimme daadkrachtige gezamenlijke aanpak door overheid, bedrijfsleven en onderwijs, en wel zo snel mogelijk.

Detailhandel

De detailhandel is niet alleen belangrijk voor de economie maar ook verweven met de samenleving. Winkelstraten en winkelcentra vormen het kloppend hart van onze buurten, stads- en dorpscentra. De economische crisis heeft ook en vooral kleine ondernemers geraakt. Overal staan veel winkelpanden leeg. Deze leegstand is de afgelopen jaren flink toegenomen. Naast de

wereldwijde crisis is er de tendens om buiten het centrum grote winkelcentra te bouwen omdat de grond en de huur hier goedkoper zijn. Dit heeft gevolgen voor de kleine ondernemer in het centrum of in de wijken die hiermee niet kan concurreren door de hoge huurlasten in met name het centrum. De toename van internetwinkels heeft ook zijn weerslag op de detailhandel.

Multinationals

Grote bedrijven en multinationals vormen een belangrijk onderdeel van de Brabantse economie. Sommige van deze bedrijven hebben gunstige afspraken met de belastingdienst gemaakt, de vestigingsgrond goedkoop aangekocht of van overheidswege subsidies gekregen voor innovatieprojecten. De gang van zaken bij ondermeer Organon en Philip Morris heeft laten zien welke impact het op de Brabantse samenleving en economie kan hebben als zo'n groot bedrijf wegvalt. Veel Brabanders verliezen hun baan en hun toekomstperspectief. Maatschappelijk verantwoord ondernemerschap betekent dat ook grote en multinationale concerns zich betrokken tonen en solidair zijn met de samenlevingen waar zij zijn gevestigd. Het kan niet zo zijn dat overheid en samenleving met door de gemeenschap opgebrachte middelen flink bijdragen aan de winstontwikkeling van private bedrijven en vervolgens ook nog de rekening moeten betalen als deze bedrijven sluiten of vertrekken omdat de winsten niet hoog genoeg meer zijn.

Onze voorstellen:

- 2.01 De provincie kan door het arbeidsmarktbeleid de werkgelegenheid bevorderen, maar dat mag niet ten koste gaan van de mensen, de natuur, het milieu en het leefklimaat.
- 2.02 Bij het creëren van werkgelegenheid moet aandacht zijn voor specifieke doelgroepen die het moeilijk hebben op de arbeidsmarkt. Het MKB is de grootste banenmotor en heeft van oudsher een grote binding met de vestigingsplaats. Het is ook belangrijk extra aandacht te geven aan bedrijfstakken die veel werkgelegenheid opleveren voor deze doelgroepen.
- 2.03 De provincie besteedt zelf ook veel uit aan externe partijen. Het provinciale aanbestedingsbeleid moet gebaseerd zijn op duurzaamheid en correcte arbeidswetgeving.
- 2.04 De provincie bevordert dat mbo-opgeleiden en mkb-bedrijven elkaar beter kunnen vinden
- 2.05 De provincie moet actief meedenken met mbo-scholen over het creëren van werk en banen voor mbo- studenten.
- 2.06 Het bedrijfsleven moet worden aangesproken op zijn verantwoordelijkheid om de kwalificaties van zijn personeel op peil te houden in plaats van te gokken op de beschikbaarheid van goedkope buitenlandse arbeidskrachten.
- 2.07 De provincie moet met alle Brabantse werkgevers bindende afspraken maken over voldoende kwalitatief goede werkervarings- en stageplekken voor mbo'ers, ook in de eigen organisatie. Daarbij verdienen kansarme groepen leerlingen speciale aandacht. De provincie Noord Brabant en de door de provincie gesubsidieerde instellingen nemen in hun personeelsbeleid expliciet op dat zij actief, gericht en meetbaar werk maken van het inzetten van mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, waaronder specifiek begrepen mensen met beperkingen.
- 2.08 Er moet een betere match worden gemaakt tussen de arbeidsmarkt en de werkzoekende. Vooral de bij- en omscholing en bemiddeling van kansarme werklozen zal veel meer gericht moeten zijn op bestaande vacatures en kansrijke sectoren.

2.09 Veel geld gaat via allerlei commerciële loopbaanbegeleidings- en coachingsbureaus naar allerlei projecten om werklozen aan het werk te krijgen: de arbeids- en stagebemiddeling. Dit geld moet voortaan zoveel mogelijk rechtstreeks naar structurele activiteiten op dit gebied van scholen en werkgevers.

2.10 Vroegtijdige schooluitval (met name op het MBO) moet zoveel mogelijk worden voorkomen, onder andere door samen met het bedrijfsleven en andere maatschappelijke partners te zorgen voor genoeg werk.

2.11 Als gevolg van de reeds ingezette en voorgenomen Rijksbezuinigingen in de zorg zijn er massale ontslagen in Brabantse zorginstellingen. De provincie moet met de gemeenten en anderen een Masterplan bedenken voor mogelijke oplossingen voor het verdwijnen van arbeidsplaatsen, het creëren van nieuwe arbeidsplaatsen en de om – en bijscholing van werkenden in de zorg

2.12 De provincie zal de zorginstellingen aanspreken op hun verantwoordelijkheid bij het ontslaan van gediplomeerde krachten en bij vervanging door minder gekwalificeerd en dus goedkoper personeel. Hetzelfde geldt voor instellingen die personeel dwingen om een lagere en/of minder betalende functie te accepteren of om salaris in te leveren.

2.13 De SP zet voor onderwijs, ontwikkeling en arbeidsmarkt 15 miljoen in.

2.14 De Brabantse economie functioneert op allerlei niveaus, van grootschalige internationale concerns tot kleinschalige lokale bedrijven. Dat vraagt om een economisch beleid met aandacht voor alle niveaus, van de kenniseconomie tot beroepspraktijk en betere aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt, bijvoorbeeld op het gebied van landbouw.

2.15 In het provinciaal economisch beleid is het toerisme (vrijtijdseconomie) een speerpunt

2.16 Het mkb is de ruggengraat van de economie, aanjager van vernieuwing en de grootste banenmotor. De provincie moet vernieuwing en werkgelegenheid in het mkb zoveel mogelijk stimuleren.

2.17 Actieve betrokkenheid bij het bedrijfsleven mag er niet toe leiden dat de provincie financieel-economische risico's op zich neemt die eigenlijk bij het particuliere bedrijfsleven en de banken thuishoren.

2.18 De provincie zal stimuleren dat in Brabant kredietcoöperaties voor het mkb worden opgericht

2.19 Grote bedrijven vinden zelf vaak hun weg wel naar samenwerkingsverbanden en subsidie- en investeringsstromen. Innovatieve Mkb-ondernemers moeten beter en gemakkelijker toegang krijgen tot provinciale en EU-fondsen.

2.20 De provincie zal de aanbestedingen van grote projecten zo opsplitsen dat ook kleinere regionale en lokale bedrijven zich kunnen inschrijven en een gereede kans maken om mee te doen.

2.21 De provincie voert de regie op bovengemeentelijke afstemming, rekening houdend met krimp. Zij doet dit door in overleg te treden met gemeenten en regionale plannen op te stellen.

2.22 De provincie moet wildgroei van winkelloccaties tegengaan en terughoudend zijn met het verlenen van medewerking en het verlenen van toestemming voor bouw van nieuwe winkels en

nieuwe winkellocaties. Uitgangspunt is: eerst de bestaande leegstand en winkellocaties benutten.

2.23 De aanpak van de leegstand van winkelpanden is hoofdzakelijk gemeentelijk beleid. De provincie maakt met de gemeenten desnoods een bovengemeentelijk plan van aanpak tegen leegstand van winkelpanden zoals het creëren van mogelijkheden voor andere passende bestemmingen en functies voor deze panden.

2.24 De provincie stimuleert dat door voldoende winkelaanbod de leefbaarheid van plattelandsgemeenten niet verder onder druk komt te staan.

2.25 Bij uitgifte van grond buiten de stad aan grote winkellocaties voor winkelcentra ziet de provincie erop toe dat er geen oneerlijke concurrentie in huur en grondprijs ontstaat ten opzichte van de winkelier in het centrum van stad of dorp.

2.26 De provincie moet zich blijven inzetten voor de bereikbaarheid en de duurzame (her)inrichting van Brabantse bedrijventerreinen, daarbij rekening houdend met de draagkracht van de omgeving en de druk op natuur en luchtkwaliteit.

2.27 Provinciale inspanningen moeten gericht zijn op revitalisering, efficiënte inrichting en uitgifte van bestaande bedrijventerreinen.

2.28 Zeer zuinig moet worden omgegaan met grond voor nieuwe bedrijventerreinen. Nieuwe grond mag alleen in zeer uitzonderlijke situatie worden uitgegeven en alleen als er geen mogelijkheden bestaan in bestaande nabijgelegen bedrijventerreinen.

2.29 Bij het ontwikkelen van bedrijventerreinen moeten ook de voorziene regionale demografische ontwikkelingen in de toekomst en het effect ervan worden meegewogen. Denk aan belangrijke factoren als krimp, vergrijzing, ontgroening, beschikbare beroepsbevolking enz.

2.30 Samenwerking van het havenschap Moerdijk met andere havenbedrijven zoals het havenbedrijf Rotterdam mag niet ten koste gaan van de zelfstandigheid van het havenschap en van de samenwerking met havenbedrijven binnen Noord-Brabant.

2.31 De provinciale overheid zal in het Havenschap Moerdijk haar meerderheidspositie handhaven.

2.32 Goederenvervoer tussen Rotterdam of Moerdijk en Antwerpen moet zo min mogelijk over de weg plaatsvinden.

2.33 De provincie moet in samenspraak met grote werkgevers in de provincie een fonds oprichten waaraan bedrijven met meer dan 200 werknemers een vrijwillige financiële bijdrage leveren. Uit dit fonds kunnen toeleveranciers en gedupeerde maatschappelijke organisaties sociaal-financiële steun krijgen om de negatieve effecten van reorganisatie of sluiting van een zo'n bedrijf op te vangen.

2.34 De provincie moet stimuleren dat deze bedrijven hun verantwoordelijkheid nemen en een voorbeeldfunctie vervullen in maatschappelijk verantwoord ondernemerschap

2.35 Provincie en gemeenten vernemen de sluiting of reorganisatieplannen van grote bedrijven vaak te laat. Gezien de omvang van hun activiteiten, werknemersaantal en impact op de regionale samenleving moeten zij het provinciebestuur en gemeentebestuur in een veel eerdere stadium van hun voorgenomen plannen in kennis stellen. Goedkoop aangekochte vestigingsgrond moet bij sluiting van een bedrijf voor de toen overeengekomen prijs als eerste schoon worden aangeboden aan de gemeente/provincie.

2.36 In regio West-Brabant wordt naar een oplossing gezocht voor het banenverlies naar aanleiding van recente sluitingen zoals bij Philip Morris. Organon in Oss zou hierbij als voorbeeld kunnen dienen.

3. Natuur en milieu

De groene kwaliteiten van Brabant zijn niet alleen belangrijk voor flora en fauna, maar ook voor onze inwoners. Groen is een belangrijke vestigingsfactor voor buitenlandse bedrijven. De natuur is in Brabant de grootste bezoekerstrekker en meest gebruikte vrijetijdsinvulling.

Brabant heeft twee gezichten. Het ene is dat van een mooie provincie, waar mensen graag wonen en werken. Het andere gezicht is niet zo fraai. In de afgelopen periode zijn enkele grote problemen duidelijk zichtbaar geworden: de enorme schaalvergroting in de landbouw met al haar gevolgen voor mens, dier en milieu, de ongewenste groei van bedrijventerreinen, problemen in de handhaving van milieuoverlast, overlastgevend (militair) vliegverkeer, een nog verder teruggelopen biodiversiteit, de aantasting van landschap, rust en ruimte.

Tegelijkertijd kwamen mensen in verzet. Ze willen wat te vertellen hebben over hun dorp of stad, straat of erf.

En bovendien zijn deze mensen voor een actieve en optredende provincie. De strijd die ze voeren levert ze ook veel kennis op, vaak meer dan menig bestuurder of ambtenaar. Die kennis door ervaring wordt onvoldoende gewaardeerd, maar maak wel pijnlijk duidelijk dat het niet alleen maar over 'emoties' gaat. De mensen in de omgeving weten heel goed wat er aan de hand is met de glastuinbouw, de varkensstallen, bedrijventerreinen en transportbewegingen, de vervuilde lucht, de geluidsoverlast en de aantasting van landschap en natuur.

Wat is nu de rode draad bij die grote problemen en de strijd voor verbetering? Bijna altijd is er sprake van (belangen)tegenstellingen. Tussen één of enkele bedrijven en de gemeenschap, tussen uit de hand gelopen landbouwontwikkeling en een gezonde natuur, tussen korte termijnwinst versus lange termijnschade, tussen gemeentebesturen die cliëntelistisch zijn en mensen die eerlijkheid en handhaving verwachten, tussen projectontwikkelaars en mensen die jaren op een betaalbare woning moeten wachten.

De SP vindt dat de provincie vooral een beschermende rol moet spelen, zeker als het gaat om de natuur, landbouw en bedrijventerreinen. De SP is voor een actieve en optredende provincie en niet voor een terugtrekkende passieve.

Het is nodig dat de handhaving versterkt wordt en dat (waar nodig) er voldoende capaciteit is voor integrale controles, waarbij een aantal overheidsdiensten samenwerken.

Bewoners van stedelijke gebieden klagen steeds meer over geluidsoverlast door vliegtuigen, treinen, auto's, industrieterreinen, evenementen. Te veel geluid is slecht voor de gezondheid.

Water is de bron van alle leven en gebrek aan schoon drinkwater wordt in de toekomst naar verwachting wereldprobleem nummer een. De SP vindt dat er meer aandacht moet uitgaan naar bescherming van (en soms tegen) water.

Onze voorstellen:

3.01 De Ecologische Hoofdstructuur(EHS) dient te worden afgemaakt.

- 3.02 In 2016 wordt landelijk het natuurbeleid geëvalueerd. Als daaruit blijkt dat het huidige investeringsniveau onvoldoende is om de natuurdoelstellingen te halen, zal dit ook in Brabant tot bijstellingen moeten leiden.
- 3.03 Burgers, gemeenten, instellingen en bedrijven moeten nog meer betrokken worden bij natuurbeheer.
- 3.04 De provincie gaat zich actief inzetten tegen de plezierjacht.
- 3.05 Met betrekking tot jacht en schadebestrijding wordt een terughoudend maar realistisch beleid gevoerd. Het faunafonds wordt geëvalueerd en zo nodig bijgesteld. Voor de Big Five (wilde zwijnen, edelherten, wisenten, otters en lynxen) worden leefgebieden ingericht.
- 3.06 Natuurbeheer moet nog meer dan nu een plek krijgen in het beleid voor infrastructuur en ruimtelijke ontwikkeling (woningbouw, industrieterreinen).
- 3.07 Natuur- en milieueducatie voor scholen en particulieren wordt weer door de provincie opgepakt.
- 3.08 Betere afstemming met België over luchtkwaliteit in de grensstreek en het beheer van grensoverschrijdende waterlopen en waterlozingen.
- 3.09 In 2017 wordt nergens in Brabant meer gif gebruikt bij onkruidbestrijding op verhardingen en op sportterreinen. Landbouwers worden ondersteund in het zoeken naar alternatieven voor giftige bestrijdingsmiddelen.
- 3.10 Alleen uitbreiding wateronttrekking boeren en industrie indien noodzaak is aangetoond en alternatieve methoden zuinig watergebruik zijn benut.
- 3.11 Betere handhaving op illegale wateronttrekkingen.
- 3.12 Instellen bemeteringssysteem alle grondwateronttrekkingen en inzichtelijk maken hoeveel daadwerkelijk onttrokken wordt.
- 3.13 De SP brengt het grondwatersysteem in kaart.
- 3.14 De provincie steunt, binnen haar mogelijkheden initiatieven, die gericht zijn op afvalloos werken (cradle to cradle).
- 3.15 Lasten diverse categorieën watergebruikers in relatie brengen tot daadwerkelijk waterverbruik.
- 3.16 De verbetering van de ecologie en de waterkwaliteit die in de Biesbosch noodzakelijk zijn en gedeeltelijk al in gang gezet, moeten worden voortgezet. Brabant moet zich daarom inzetten voor het uitvoeren van het zogenaamde Kierbesluit voor het Haringvliet.
- 3.17 De provincie blijft een actieve rol spelen in het Deltaprogramma.
- 3.18 Meer aandacht en maatregelen om verdroging van de natuur tegen te gaan.
- 3.19 De provincie heeft een voorbeeldfunctie en verduurzaamt gebouwen en wagenpark en stimuleert milieuverantwoorde, streekgebonden producten.

3.20 De provincie moet gemeenten die klimaatneutraal willen worden, ondersteunen.

3.21 De provincie streeft naar strakkere reglementering van inzet van gewasbeschermingsmiddelen vooral ten aanzien van neonicotinoiden.

3.22 Het project Schoon Water moet na 2015 verlengd en versterkt worden.

3.23 De provincie evalueert de uitwerking van de onlangs genomen initiatieven ten gunste van bijen en neemt indien nodig nieuwe initiatieven.

3.24 De provincie steunt lokale initiatieven om de luchtkwaliteit te monitoren en in verband te brengen met lokaal gezondheidsbeleid.

3.25 De SP vindt dat de ambities hoog moeten zijn als het gaat om de bestrijding van geluidsoverlast langs wegen, spoorwegen enz.

4. Landbouw en veeteelt

In de afgelopen periode is de Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij vastgesteld. Dit instrument moet er voor gaan zorgen dat Brabant een veehouderij krijgt die op een gezonde manier is verbonden met de sociale en fysieke leefomgeving. Ook zijn er op aangeven van de SP stappen gezet naar een integraal provinciaal mestbeleid om het enorme mestoverschot tegen te gaan. De SP heeft aandacht en ondersteuning gevraagd voor opkomende lokale voedselcollectieven. De SP heeft het voortouw genomen in kritische gesprekken met supermarkten (retail) en verwerkende bedrijven (bijv. slachterijen) met als doel overleg en bindende afspraken over eerlijkere verdeling van invloed en opbrengsten in de keten tussen producenten, verwerkers, retail en consumenten. De provincie heeft formeel geen zeggenschap over deze bedrijven maar de Brabantse samenleving wordt wel direct en voortdurend geconfronteerd met de gevolgen van hun activiteiten. Dus mag en moet de provincie actief proberen deze bedrijven (waarvan enkele grote en invloedrijke zich op Brabants grondgebied bevinden) ertoe te bewegen hun maatschappelijke verantwoordelijkheid te nemen.

Dierenwelzijn

Een voordeel van minder dieren is dat er meer ruimte is, zowel binnen als buiten de stal, voor de overgebleven dieren. Op die manier kunnen varkens, pluimvee en rundvee veel beter hun natuurlijke gedrag vertonen en gaat hun welzijn er op vooruit. Voor rundvee geldt dat zij idealiter in de wei lopen, met de keuze voor beschutting. De samenleving vraagt daarom en het is beter voor de dieren. De huidige neiging is om grotere stallen te bouwen en meer vee te houden. Dat kan en wil Brabant ecologisch en maatschappelijk niet dragen.

Voedselzekerheid, voedselveiligheid, bestaanszekerheid

Tegelijk horen boeren bij Brabant. Zij produceren ons voedsel onder strenge regelgeving waardoor onze voedselveiligheid beter is gewaarborgd dan bij in verre buitenland geproduceerde producten waar die regels niet gelden. Boeren leveren bovendien met hun bedrijf een belangrijke bijdrage aan de Brabantse economie en moeten hun bedrijf kunnen ontwikkelen. Tegelijk staan ze onder grote druk van de wereldmarkt. De grote supermarktketens en voedselverwerkende multinationals dwingen boeren om zo goedkoop mogelijk te produceren, anders kopen ze hun voorraden gewoon in het buitenland. Brabantse boeren kunnen dat nu alleen als ze hun bedrijf uitbreiden en veel meer dieren gaan houden in grotere stallen of meer groente en fruit gaan telen in grotere kassen. Banken stimuleren deze grootschaligheid omdat zij dik verdienen aan de financiering ervan, net als adviesbureaus. Maar steeds meer boeren komen in de financiële problemen of willen niet mee in deze industrialisering van hun beroep en levensstijl. De

macht van de grote multinationals in de voedselketen is veel te groot en moet worden teruggedrongen ten behoeve van de voedselveiligheid en voedselzekerheid voor alle Brabanders en de bestaanszekerheid van Brabantse boeren.

Volksgezondheid

De SP vindt dat de overheid vooral een beschermende rol moet spelen. De provincie moet dus het voortouw nemen bij het bewaken van de volksgezondheid. Dat is nog een reden om naar minder dieren toe te werken: hoe meer vee dicht bij elkaar, hoe groter de kans op nieuwe zoönosen (op de mens overdraagbare dierziekten) na de varkenspest, gekke koeienziekte, vogelgriep en de q-koorts die nog maar een paar jaar geleden zoveel mensen ziek maakte en zelfs sterfgevallen veroorzaakte. Er worden nog steeds Brabanders getroffen door de gevolgen van die q-koorts. Zij moeten alle ondersteuning krijgen die ze nodig hebben. De provincie moet daarin onder meer een bemiddelende rol spelen. Volksgezondheid moet een zwaarwegend criterium worden bij het verlenen van toestemming en vergunningen voor de ontwikkeling van agrarische bedrijven. De provincie moet de mogelijkheid hebben om in specifieke gevallen een Gezondheidseffectrapportage op te laten stellen bij de uitbreidingsplannen van een specifieke ondernemer of een groep ondernemers. Daarnaast moet het voorzorgbeginsel kunnen worden gehanteerd: Bij twijfel niet uitbreiden van een veebedrijf, ook als er nog geen sluitend bewijs voor een verband tussen gezondheidsrisico's en veehouderij is maar wel sterke aanwijzingen. De minimum afstand tussen veehouderij en bewoning moet in afwachting van nader onderzoek worden gesteld op 250 meter. Bij uitbreidingsplannen van veehouderij moet niet alleen het effect op volksgezondheid van het individuele bedrijf worden bekeken maar ook het cumulatief effect, dus de gevolgen van de stapeling van veegerelateerde activiteiten in de omgeving. De Provinciale Raad voor de Volksgezondheid en de GGD's moeten een adviserende rol hebben op het gebied van volksgezondheid.

Onze voorstellen:

4.01 De provincie moet zo snel mogelijk alle mogelijke maatregelen nemen die uiteindelijk bijdragen aan het sterk verminderen van de veestapel en het mestoverschot in Brabant. Waar de provincie dat niet zelf kan, moet zij alles in het werk blijven stellen om de landelijke en Europese overheden ertoe te bewegen om daarbij te helpen.

4.02 De Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij moet zo snel mogelijk leiden tot kringlooplandbouw op regionale schaal en grondgebonden veehouderij.

4.03 De Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij moet volksgezondheid als zwaarwegend criterium opnemen voor ontwikkeling en uitbreiding van activiteiten op het gebied van veehouderij.

4.04. Het voorzorgbeginsel moet kunnen worden gehanteerd: Bij twijfel niet uitbreiden van een veebedrijf, ook als er nog geen sluitend bewijs voor een verband tussen gezondheidsrisico's en veehouderij is maar wel sterke aanwijzingen.

4.05 Het cumulatief effect (de stapeling) van vee-gerelateerde activiteiten in een gebied moet een criterium zijn bij het verlenen van toestemming voor ontwikkeling of uitbreiding van veehouderij of daarmee verband houdende activiteiten.

4.06 De provincie moet streekeigen productie en –consumptie actief bevorderen en gemengde bedrijven (die produceren voor meerdere markten en dus aan risicospreiding doen) actief stimuleren en ondersteunen. Ook moeten ondernemers die willen overschakelen naar biologische productie of daaraan verwante bedrijfsvoering worden ondersteund en gestimuleerd.

4.07 Samen met agrarische ondernemers en met onderwijsinstellingen als de HAS, Helicon, Tilburg University en de Technische Universiteit Eindhoven moeten alternatieven voor

gangbare, industriële grootschalige agrarische bedrijvigheid worden ontwikkeld. Studenten aan deze instellingen moeten worden betrokken bij deze alternatievenontwikkeling.

4.08 De provincie moet ecologisch verantwoord werkende voedselcollectieven van burgers en boeren actief ondersteunen met benodigde adviezen, het bij elkaar brengen van geschikte partners, het ruimte bieden in vergunningverlening voor ecologisch, economisch, ethisch en esthetisch verantwoorde agrarische activiteiten die ten goede komen aan deze voedselcollectieven e.d. De provincie stimuleert educatie over voeding.

4.09 De provincie moet al het mogelijke doen om supermarkten en voedselverwerkende bedrijven, zeker die op Brabants grondgebied, ertoe te bewegen hun maatschappelijke verantwoordelijkheid te nemen door hun boerenleveranciers een eerlijke, reële prijs te betalen en gezonde, verstandige in Brabant geproduceerde producten in hun schappen te leggen.

4.10 De provincie moet onderzoek laten doen naar de bodemgesteldheid in Brabant, in kaart brengen welke problemen er zijn met welke oorzaken en met welke gevolgen voor volksgezondheid, natuur, luchtkwaliteit en leefomgeving die staat van de Brabantse bodem heeft, en maatregelen nemen om de bedreigingen weg te nemen en de bodemkwaliteit te verbeteren.

4.11 Het mestoverschot moet worden weggewerkt door de best beschikbare innovatieve veiligetechnieken mogelijk te maken maar onder strenge voorwaarden die volksgezondheid, milieu en leefomgeving beschermen. Dat kan soms mestverwerking zijn en soms mestvergiftiging maar alleen op logische locaties die geen overlast of gevaar voor volksgezondheid, milieu of leefomgeving opleveren, in samenspraak met de bewoners van een gebied. Ook moet er een limiet zijn aan de mest die wordt verwerkt of vergist: alleen in Brabant geproduceerde mest. En er moet actief worden gewerkt, samen met alle maatschappelijke partners in Brabant en daarbuiten, aan de echte oplossing voor teveel mest: kringlooplandbouw en minder veedieren.

4.12 Niet alleen het aantal veedieren moet minder maar ook de concentratie van dieren en vee-gerelateerde overlast gevende activiteiten in regio's als de Peel en de Kempen moet actief worden teruggedrongen.

4.13 Een te grote concentratie van grootschalige glastuinbouwbedrijven moet worden ontmoedigd. Plannen moeten worden gemaakt, samen met ondernemers en gemeenten, om weg te sturen van de enorme monocultuur en niet-onderscheidende bulkproductie in de glastuinbouw die de concurrentiepositie van Brabantse boeren ondermijnt en hun bedrijven erg kwetsbaar maakt (denk aan de EHEC-bacterie en de Ruslandboycot).

4.14 Gemeenten moeten worden aangesproken op hun verantwoordelijkheid om actief te controleren dat Oost-Europese werknemers in de agro fatsoenlijk worden gehuisvest, deel kunnen uitmaken van de lokale samenleving en eerlijk en menswaardig worden behandeld en betaald door hun werkgevers. *Eerlijke productie, eerlijk werk, eerlijke handel, eerlijk eten*. Dit principe moet ook een criterium worden in al het provinciale agro-economische beleid.

4.15 Als agrarische ondernemers hun bedrijf verstandig willen ontwikkelen, moet dat kunnen. Ontwikkeling is echter niet hetzelfde als groei in kwantiteit en ruimte. Ontwikkeling, verbreding, verdieping is goed en nodig. Grootschaligheid, monocultuur en meer dieren beslist niet.

4.16 Boeren en anderen die nieuwe, ecologisch en economisch verstandige diensten, producten en markten willen ontwikkelen moeten actief worden ondersteund. Dat geldt ook voor de samenwerking van boeren onderling, bijvoorbeeld door de oprichting van moderne coöperaties en collectieven.

4.17 Omwonenden van een zich ontwikkelend boerenbedrijf en andere direct betrokkenen moeten serieus kunnen meepraten over welke ontwikkelingen gewenst zijn en welke niet. Provincie en gemeenten moeten boeren en buitenlui helpen zich met elkaar te verbinden zodat het besef ontstaat dat de een niet zonder de ander kan. Het is mogelijk om in een bepaalde harmonie en verbondenheid naast elkaar te bestaan en met elkaar te leven. De overheid moet dat stimuleren en ondersteunen.

4.18 Proefvelden en productievelden voor genetisch gemanipuleerde gewassen en producten van bedrijven als Monsanto en Pioneer worden niet toegestaan

4.19 Verrommeling en verstening van het platteland moeten actief worden bestreden in samenwerking met gemeenten. Met ecologisch verstandig en vernieuwend denkende boeren die zich verbinden met de lokale samenleving moet actief worden meegedacht over de herbenutting van de ruimte op en rond hun bedrijf.

4.20 Boeren, terreinbeheerders als Natuurmonumenten, Brabants Landschap en Staatsbosbeheer, milieuorganisaties en burgers die goede ideeën hebben voor natuurbeheer en – bescherming in samenspraak met agrarische activiteiten verdienen een actief meedenkende houding van de provincie.

4.21 De provincie bepleit wetgeving waardoor het mogelijk wordt gecontroleerd, veilig en legaal cannabis te telen.

5. Verkeer en vervoer

Voor de inwoners en de economie van Brabant is het belangrijk dat de provincie goed bereikbaar is en dat de verbindingen in Brabant zelf goed functioneren. De provincie is direct verantwoordelijk voor het openbaar stads- en streekvervoer en voor het provinciale wegennet. Van het Rijk ontvangt de provincie voor deze taak jaarlijks een bedrag, maar dit bedrag is de afgelopen jaren steeds minder geworden. Dit gaat de komende jaren zo door, terwijl de eisen aan openbaar vervoer en wegen steeds groter worden, met name op het gebied van duurzaamheid, veiligheid, toegankelijkheid, luchtkwaliteit en (geluids)overlast.

Door de nieuwe aanbesteding zal het busvervoer vanaf 2015 in een groot deel van Brabant de komende 8 a 10 jaar door één vervoerder worden uitgevoerd. Het wordt begin 2015 duidelijk of een fijnmazig, betaalbaar netwerk met voldoende frequentie voor alle reizigers in Brabant beschikbaar blijft. Dit is belangrijk voor hen die geen auto kunnen of willen rijden en dus van het OV afhankelijk zijn. Verder gaat de komende periode ook de verantwoordelijkheid voor het busvervoer in Zuid-Oost-Brabant van het SRE naar de provincie.

Een deel van de gelden uit de verkoop van Essent is in 2010 bestemd als extra investering in het provinciale wegennet. De verbreding van de N279 Noord is al in gang gezet en de plannen voor de N69 zijn in een vergevorderd stadium. De SP blijft bij de N69 de vinger aan de pols houden tot het hele proces is afgerond.

De plannen voor de Ruit wijzen wij vooralsnog af. Ze lossen de verkeersproblemen in de regio Eindhoven-Helmond niet op, vernielen waardevolle natuur en kosten onverantwoord veel geld. Bovendien is er in de regio steeds minder steun voor de plannen. Inmiddels zien steeds meer mensen, dat meer asfalt in deze tijd een achterhaalde oplossing voor verkeersproblemen is. Er is meer mogelijk via slimme, duurzame oplossingen voor files. Alternatieven via OV, (electrische) fiets en goederenvervoer over water en het spoor kunnen en moeten een grotere rol spelen. De “Brainportregio” moet hier door innovatieve oplossingen, zoals moderne verkeersinformatie- en

geleidingssystemen haar naam waar maken.

Door de steeds verdergaande invoering van ICT in de mobiliteit worden allerlei nieuwe mogelijkheden in snel tempo toegankelijk, zoals verkeersinformatie in real time, individuele reisadviezen voor automobilisten en OVgebruikers, geleidingssystemen, beter beladingsmanagement (geen lege vrachtwagens laten rijden!), e.d. De provincie moet hier zwaar op inzetten met als bonus, dat veel minder geld voor nieuwe wegen nodig is. Het is iets waarin Brabant voorop kan lopen en een voorbeeld voor anderen kan zijn. Verder vermindert de focus op regionale productie en consumptie de druk op wegen en maakt de provincie minder kwetsbaar voor (negatieve) economische ontwikkelingen op wereldschaal.

Ondanks het feit, dat het Rijk er hoofdzakelijk voor verantwoordelijk is, probeert de provincie het vervoer via het spoor te stimuleren door financieel bij te dragen aan goede randvoorwaarden en bijvoorbeeld aan het Nachtnet, de Maaslijn en nieuwe stations. Daarbij moet de onveiligheid en de overlast van de drukte op het spoor voor omwonenden met name door het goederenvervoer bestreden worden. Sanering van onveilige overwegen en overlast in de vorm van geluid en trillingen moet zo spoedig mogelijk plaatsvinden. Voor de lijn Vught-Boxtel wordt een plan metm verdiepte ligging uitgewerkt, maar ook de problemen in West-Brabant moeten samen met Rijk en regio worden opgelost bijvoorbeeld met de Robellijn.. We vinden het een gemiste kans, als het Rijk geen rekening houdt met een toekomstig spoortracé langs de A27, Breda-Utrecht

In 2015 vindt voor Eindhoven Airport de evaluatie van de eerste fase van de Alderstafel plaats. De provincie Noord-Brabant is mede-eigenaar van het vliegveld. Op voorhand wordt geprobeerd de openingstijden op te rekken, een bedreiging voor de nachtrust van omwonenden. De evaluatie mag geen wassen neus zijn, want uit GGDonderzoek blijkt, dat veel meer mensen overlast ondervinden dan er vooraf berekend was ook komen er steeds meer klachten binnen. De regionale vliegvelden Seppe (Breda International Airport) en Budel(Kempen Airport) vallen onder het bevoegd gezag van de provincie.

De SP vindt wandelen en fietsen in onze provincie zeer belangrijk, omdat: wandelen en fietsen bijdragen aan onze doelstellingen in het vergroten van de sportparticipatie, het versterken van de (vrijtijds-)economie, het beleven van natuur en het stimuleren van duurzame vormen van verplaatsing.

Onze voorstellen:

5.01 Bereikbaarheid in landelijk gebied moet worden gewaarborgd door een betaalbaar systeem van reguliere buslijnen, buurtbussen, regiotaxi en andere (innovatieve) vormen van aanvullend OV, waarbij de inspraak van gemeentes goed geregeld is.

5.02 HOVplannen moeten zo snel mogelijk worden uitgevoerd, m.n. HOV Noord-Oost-Brabant.

5.03 Een goedkoop abonnement voor jongeren onder de 18 moet na een positieve evaluatie worden voortgezet.

5.04 De provincie bevordert dat middelgrote en grote bedrijven bedrijfsvervoersplannen maken. Daarin worden thuiswerken, gespreide werktijden, gebruik van (electrische)fiets en OV en het financieel aantrekkelijk maken ervan gestimuleerd. De provincie geeft zelf het goede voorbeeld.

5.05 Aanvullend OV door vrijwilligers mag geen verdringing zijn van regulier werk.

5.06 De provincie moet in de komende jaren de aanbevelingen uit het ANWBplan over de veiligheid van Brabantse wegen gaan uitvoeren en daarbij de grootste knelpunten het eerst aanpakken.

5.07 Het bestaande beleid om elektrische en hybride auto's te faciliteren, moet met kracht worden voortgezet en uitgebreid. Onderzoek naar technische verbetering van elektrische auto's moet ondersteund worden. Dit geldt ook voor elektrische (brom)fietsen. Ook hier geeft de provincie het goede voorbeeld.

5.08 De Ruit om Eindhoven-Helmond wordt (voorlopig) niet aangelegd. Eerst worden andere, duurzame manieren om bestaande knelpunten op te lossen toegepast. In samenspraak met de bevolking, lokale bestuurders en ondernemers van Veghel wordt een plan ontwikkeld voor het oplossen van de verkeersproblematiek daar en uitgevoerd.

5.09 De landelijke bijdrage van het Rijk voor de Ruit wordt ingezet voor (mede)financiering van regionale verkeersknelpunten en verbeteringen aan de A58, A67, A50 en A270.

5.10 Komomleidingen moeten alleen worden aangelegd, als ze echte problemen in het centrum oplossen en niet weer meer nieuwe problemen veroorzaken.

5.11 De provincie steunt actief de verbeteringen aan de Brabantse kanalen voor goederenvervoer over water.

5.12 De provincie blijft stevig investeren in wandel- en fietspaden. Het provinciale fietsprogramma fiets in de versnelling dat het gebruik van de (elektrische)fiets stimuleert moet voldoende geld krijgen om dat beleid voort te zetten.

5.13 De provincie maakt een fonds voor medefinanciering van te saneren gevaarlijke overwegen.

5.14 Na gebleken positieve evaluatie moet de Nachttrein worden voortgezet.

5.15 De provincie moet blijven lobbyen voor nieuwe stations en verbetering/opwaardering van de spoorverbindingen met België en Duitsland.

5.16 Geen uitbreiding van vluchten na elfen en vóór 08 uur in het weekend op Eindhoven Airport, tenzij hierover in de evaluatie met omwonenden overeenstemming wordt bereikt(bijv. door stillere vliegtuigen).

5.17 Door metingen controleert de provincie, of de geluidsoverlast rond Seppe en Budel binnen de toegestane grenzen blijft.

5.18 De provincie zorgt voor goed bereikbare meldpunten voor overlast van vliegverkeer en voor klachten over het OV.

6. Energie

In september 2013 hebben een groot aantal maatschappelijke instanties het SER Energieakkoord ondertekend. Daaronder ook de provincies.

De SP heeft dit akkoord gesteund, al had de lat van de SP soms wel wat hoger mogen liggen. Uit het Energieakkoord vloeien voor de provincies verplichtingen voort. In Noord-Brabant sluiten deze voor een deel al aan op bestaand beleid.

De overgang van een geconcentreerde energievorm als fossiele brandstof naar ijlere vormen van duurzame energie vragen per definitie om veel ruimte. Windturbines, mestvergisters, hoogspanningsleidingen en grootschalige zonne-energie-opstellingen maken de leefomgeving er niet plezieriger op. De algemene taak van de provincie is om de effecten middels een goede ruimtelijke ordening visueel aanvaardbaarder te maken, om eventuele stank en geluid in te dammen met een adequate vergunningverlening en –handhaving, en om met redelijke financiële maatregelen te bewerken dat lusten en lasten voor de burgers eerlijk verdeeld worden.

De zich snel ontwikkelende coöperatieve sector in Noord-Brabant kan hierbij een belangrijke hefboom zijn en dient gesteund te worden, met respect voor de autonomie en het bottom up-karakter van deze beweging.

Te vaak blijven ook in Brabant interessante ideeën steken in het stadium van een project, dat duurt zolang de subsidie duurt. De provincie moet meer doen dan alleen projecten binnenhalen. Als deze projecten zich bewezen hebben, moeten ze ook breed worden uitgerold.

Onze voorstellen:

6.01 Het Energieakkoord vloeit voor Brabant uit in een taakstelling om voor 2020 470 MW windenergie te plaatsen. Deze taakstelling moet in deze periode bijna volledig gerealiseerd zijn.

Het bestaande beleid formuleert de locatiekeuze van windturbineparken vooral in negatieve bewoordingen. Er staat vooral waar het niet kan. Aan deze negatieve keuze liggen vaak zinvolle overwegingen ten grondslag. Toch zou het goed zijn als windturbines ook gezien worden als installaties die het landschap kunnen verrijken. Daar waar andere wetgeving dat toelaat, zou landschapsarchitectuur een positief bestemmingsargument moeten kunnen zijn.

6.02 In toekomstige windenergieprojecten krijgen coöperatieve verenigingen een nader te bepalen deel toegewezen (bijvoorbeeld 30%). De provincie stimuleert het opnemen van dergelijke draagvlakbepalingen in de vergunningverlening van gemeenten.

6.03 Als windenergieprojecten doorgevoerd worden met de provincie als bevoegd gezag, moet er een ruimhartige planschadeprocedure zijn.

6.04 De provincie ondersteunt coöperaties in hun professionalisering en biedt garantiestellingen en goedkoop krediet bij grotere projecten en collectieve inkoop.

6.05 Het Brabantse energiebudget gaat nu teveel op aan industriepolitiek en laadpalen voor elektrische auto's, en te weinig aan woonwijken, scholen en dergelijke. Deze balans moet wat verschuiven richting coöperaties, woningbouwverenigingen, verenigingen van eigenaren, schoolbesturen en dergelijke.

6.06 "Smart grid-projecten", zoals het verschuiven van de vraag naar momenten dat er veel aanbod van elektrische energie is, en decentrale opslagtechnieken verdienen meer aandacht dan de provincie er nu aan geeft.

6.07 Er valt veel duurzaamheid te winnen bij een grootschalige beperking van de lozing van afvalwarmte. Brabant beperkt zich nu tot incidentele studieprojecten, zoals bijvoorbeeld op industrieterrein Moerdijk. De provincie moet hier een veel bredere uitrol aan geven, om te beginnen met de vorming van een fonds waaruit gemeenten kunnen putten om de

afvalwarmtestromen op industrieterreinen in Brabant in kaart te brengen, en om zinvol gebruik van deze afvalwarmte mogelijk te maken.

6.08 Brabant heeft forse ambities op het gebied van de biobased economy. Deze biomassa-projecten kunnen de kringlopen van organisch materiaal en andere voedingsstoffen beïnvloeden. Dat geldt ook voor mestverwerking. Het is onduidelijk hoe deze beïnvloeding uitpakt voor bijvoorbeeld de bodem in Brabant en elders. De footprint van het Brabantse biomassa-programma moet bepaald worden en als dat tot ongunstige effecten aanleiding blijkt te geven, moet het programma herzien worden of moeten de nadelen worden ondervangen.

6.09 Schaliegas heeft meer nadelen dan voordelen. De provincie moet hier niet aan meewerken. Mocht de provincie hiertoe door het Rijk gedwongen worden, dan dienen extreme veiligheidsmaatregelen getroffen te worden om Brabant te beschermen tegen aantasting van het drinkwater, verminking van natuurgebieden, ondergrondse lozing van afvalwater en aardbevingen dergelijke.

7. Veiligheid

De lessen uit het verleden, met name geleerd rond Chemiepack, brengen de SP tot de conclusie dat op bedrijventerreinen met gevaarlijke bedrijven de veiligheid niet alleen georganiseerd moet worden op het niveau van de individuele onderneming, maar ook op dat van de grotere omgeving. In Moerdijk kreeg dat bijvoorbeeld vorm via de ontwikkeling van het systeem NL-alert en via de oprichting van een eigen brandweer voor het hele bedrijventerrein.

Dit voorbeeld moet in aan de lokale situatie aangepaste vorm worden opgepikt door alle bedrijventerreinen in Brabant met BRZO-bedrijven, en leiden tot gebiedsgerichte veiligheidsplannen. Een ander veiligheidsprobleem is het vervoer van gevaarlijke stoffen per trein. Treinvervoer is relatief veilig, maar gaat soms fout. Het probleem speelt in West-Brabant op de route Dordrecht- Antwerpen, nog een paar jaar op de lijn Tilburg-Breda en straks in verhevigde mate op de Noord- Zuid route Vught – Boxtel en verder.

In Brabants belang is dat vraag en aanbod van chemicaliën zo dicht mogelijk bij elkaar gepland wordt, dat waar mogelijk buisleidingen ingezet worden en/of dat de gevaarlijke treinen zoveel mogelijk de Betuwelijn volgen, maar dat kan niet altijd.

De provincie gaat niet over het spoor, maar zit wel met de gevolgen ervan en moet die zo klein mogelijk zien te krijgen.

Op het platteland vraagt de veilige omgang met mest meer aandacht, waarbij mest buiten de vergister een groter gevaar is dan mest binnen de vergister. Dit gevaar bestaat vooral voor de mensen die er mee werken. Voor het publiek op afstand is er mogelijk sprake van hinder, maar als regel niet van direct gevaar.

Om het reële of gevoelde veiligheidsprobleem van publiek en personeel te verminderen moeten er extra afspraken gemaakt worden.

Stank, een stressfactor in zichzelf, moet en kan worden tegengegaan met een goede milieuvergunning. Voor de duidelijkheid: er is teveel mest, want er zijn teveel dieren. Het kan dus niet de bedoeling zijn om naar een maximale opbrengst te streven. Mestverwerking is een middel om afval te verwerken dat er toch al is.

Onze voorstellen:

7.01 De provincie moet, kost wat kost, een redelijk aantal onaangekondigde controles blijven uitvoeren bij gevaarlijke bedrijven, waarvoor zij zelf bevoegd gezag is, en gemeenten aanmoedigen hetzelfde te doen. De handhaving en controle worden geïntensiveerd.

7.02 De provincie stimuleert dat er meer dan tot nu toe over veiligheid nagedacht wordt op het niveau van het bedrijventerrein als geheel, met daarin elementen als:

- aandacht voor een veilige inrichting van het terrein bij nieuwe aanleg
- eigen materiaal voor rampenbestrijding, gericht op de lokale situatie
- Inspelen op het systeem NL-Alert
- evacuatieplannen (en oefening daarvan) op (delen van) het bedrijventerrein
- digitaal voorraadbeheer van gevaarlijke stoffen ten behoeve van een betere brandbestrijding
- beter in kaart brengen van externe domino-effecten

De provincie moet zich inzetten voor een betere wettelijke basis voor een dergelijke aanpak.

7.03 De provincie moet zich bij het Rijk inzetten voor betere en veiliger rail-infrastructuur (bijvoorbeeld door het aanleggen van de zogenaamde VeZa boog) en voor veiliger en minder luidruchtige wagons.

Mestverwerking:

7.04 de provincie maakt zich sterk voor een verplichte adequate scholing voor exploitanten van mestverwerkers en hun personeel

7.05 Mestvergisters vallen onder het BRZO als ze erg groot zijn (volume biogastank meer dan 4000 m³). Ze vallen dan ook automatisch onder het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen (BEVI). Het zou goed zijn als biogasininstallaties al bij kleinere tankvolumes categoriaal onder het BEVI vielen (bijvoorbeeld vanaf 2000 m³)

7.06 De verwerker moet zodanig gesitueerd zijn, dat de vele vervoersbewegingen geen gevaar opleveren voor het andere verkeer.

7.07 Alle activiteiten (ook de omgang met covergistingsmateriaal) moeten in pandig plaatsvinden en ook de afzuiging moet deugdelijk gefilterd worden. Dit moet in de milieuvergunning verankerd worden.

7.08 Bij covergisting gaat de mestvergisting naadloos over in de afvalverwerking. Dat brengt grote risico's op fraude met zich mee. Hier ligt een zware handhavende taak die goed moet worden ingevuld.

7.09 Alle BRZO en IPPC bedrijven behoren onder Provinciaal gezag te vallen.

7.10 De drie omgevingsdiensten (controleren namens de provincie en gemeenten de vergunningverlening en houden het toezicht en de handhaving hierop) worden doorontwikkeld, een fusie wordt niet op voorhand uitgesloten.

7.11 De samenwerking tussen omgevingsdiensten, bevoegde gezagen, politie, OM, NVWA, Waterschappen en het Rijk wordt verbeterd.

7.12 Er komt meer aandacht voor de veiligheidscultuur bij gevaarlijke bedrijven.

8. Cultuur en Samenleving

Brabant is een mooie provincie om in te wonen, werken en om te bezoeken en kent een rijke cultuur en historie. Brabant is zagezegd een culturele hotspot. Denk bijvoorbeeld aan de tal van uitingen in de kunst, muziek, theater en film en de hoeveelheid aan evenementen. Wij zien een taak voor de provincie weggelegd om deze cultuuruitingen mede te ondersteunen.

Uit haar rijke geschiedenis komt divers cultureel erfgoed voort. De SP wil niet alleen aandacht besteden aan religieus erfgoed maar ook aan industrieel en andersoortig erfgoed. Een vooraanstaande historische plek is bijvoorbeeld Nationaal Monument Kamp Vught en Barak 1B (de Molukse barak). De SP ziet gratis toegang hiertoe voor iedereen als groot goed.

Verder dient iedereen in staat te zijn om musea te bezoeken. De provincie ondersteunt nu alleen het Noordbrabantsmuseum, wat de SP betreft zouden ook andere belangrijke musea zoals het Brabants Natuurmuseum en het Museum voor religieuze kunst ondersteund kunnen worden. Verder stimuleert de provincie dat Brabantse musea één dag in de maand gratis toegankelijk zijn.

Gezondheid

Iedereen dient gelijkelijk recht te hebben op bescherming van zijn gezondheid en op toegang tot een hoogwaardige gezondheidszorg. Dat is een kwestie van beschaving en bovendien een onmisbare investering in de toekomst. Omdat gezondheid alles van doen heeft met de leef- en werkomgeving, opvoeding, opleiding en voeding, moet erop worden toegezien dat mensen zich ongeacht hun sociale positie gezond kunnen ontwikkelen.

Voorkomen is beter dan genezen. Daarom horen in een goede zorg voor de gezondheid, preventie en vroegtijdige opsporing van gezondheidsbedreigende situaties een hoofdrol te spelen. De SP ziet hier een taak weggelegd voor de Provinciale Raad voor Volksgezondheid en Maatschappelijke Zorg (PRVMZ).

Verder dient de provincie het gevaar op zoönosen als belangrijk criterium mee te nemen in de ruimtelijke ordening. Zoönosen zijn infectieziekten overgedragen van dieren op mensen zoals bijvoorbeeld Q-koorts en mond-en-klauwzeer.

Leefbaarheid

In sommige delen van Brabant is sprake van krimp van de bevolking. De bevolkingskrimp biedt zowel kansen als bedreigingen. Een belangrijke taak van de provincie voor de komende jaren wordt het opvangen van de gevolgen van de vergrijzing, ontgroening en de krimpende economie.

De rol van de provincie is dikwijls een aanjagende. Zij is verantwoordelijk voor het afstemmen van projecten, het ontwikkelen en bundelen van goede ideeën en contacten tussen gemeentes met als doel de kleine kernen leefbaar te houden. Denk bijvoorbeeld aan het behouden van praktische zaken zoals de dorpswinkel, pinautomaat en bushalte maar ook behoud van de dorpschool, de (wijk-) verpleegkundige en kinderopvang.

Sport

De provincie zorgt ervoor dat er voldoende sportgelegenheden zijn voor iedereen. De SP is van mening dat de breedte- en gehandicaptensport voorrang dienen te krijgen op de topsport. Door ieder de kans te geven om te sporten, en zodoende de eigen talenten te ontwikkelen, voedt dit de Brabantse topsportsector. De provincie bevordert schoolzwemmen.

Onze voorstellen:

8.01 De provincie speelt een actieve rol in het behouden en / of herbestemmen van cultureel erfgoed.

- 8.02 De provincie stimuleert dat Brabantse Musea een dag per maand gratis toegankelijk zijn.
- 8.03 De toegang tot Nationaal Monument Kamp Vught blijft gratis en toegang tot Barak 1B wordt gratis.
- 8.04 We stimuleren scholen tot museum- en theaterbezoek en het leren kennen van verschillende kunstvormen van en door jongeren.
- 8.05 Om musea voor scholen toegankelijker te maken, vormen we een fonds om het vervoer te faciliteren.
- 8.06 Projecten in kunst en cultuur worden gestimuleerd door de provincie.
- 8.07 Alle jongeren tot 18 jaar krijgen een cultuurpas, tevens bibliotheekpas. De provincie stelthiervoor geld beschikbaar.
- 8.08 In het kader van preventief jeugdbeleid moedigt de provincie de amateurkunst onder jongeren aan, bijvoorbeeld door oefenruimte voor bandjes en mogelijkheden voor optredens te subsidiëren als gemeenten hiertoe niet in staat zijn.
- 8.09 De provincie is een bondgenoot van de gemeente in het leefbaar houden van kleine kernen en wijken in steden.
- 8.11 Breedte- en gehandicaptensport krijgen voorrang op topsport.
- 8.12 De provinciale steunfuncties blijven we kritisch volgen op nut en noodzaak.